

Odgovori
Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
na komentare koje je Pošta Crne Gore uputila na
Nacrt Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog
poštanskog operatora tokom drugog kruga javnih konsultacija

- 1) **Komentar Pošte Crne Gore:** Postojeće odredbe Nacrta pravilnika prilikom izračunavanja neto troška uzimaju u obzir samo situacije kada davalac univerzalne usluge ostvaruje gubitak od pružanja konkretne univerzalne poštanske usluge. Po našem mišljenju, trebalo bi uzeti u obzir i situacije kada se određene univerzalne poštanske usluge obavljaju uz troškove koji ne odgovaraju uobičajenim pravilima tržišnog poslovanja, bez obzira da li je poštanski operator po njima ostvario dobitak ili gubitak.

Odgovor: Primjedba je usvojena.

U Pravilniku će biti izmijenjen član 24 na način da bude usaglašen sa članom 100a stav 4 Zakona o poštanskim uslugama ("Sl.list CG", broj 57/11 i 55/16), te će član 24 stav 2 glasiti:

" Alternativni referentni scenario predstavlja hipotetičku situaciju u kojoj je Operator dužan da razmotri koje usluge ili delove usluga ne bi pružao korisnicima ukoliko ne bi imao obavezu pružanja UPU i u kojoj obračunava izgubljene prihode i izbjegnute troškove koji se javljaju po tom osnovu. Pri postavljanju hipoteza u okviru ovog scenarija Operator razmatra na koji način bi mogao da prilagodi svoje poslovanje kako bi izbjegao ili smanjio trošak univerzalnih usluga koje se izvršavaju sa gubitkom, ili pod uslovima koji nijesu u skladu s uobičajenim pravilima tržišnog poslovanja".

- 2) **Komentar Pošte Crne Gore:** Vezano za Vaš odgovor za naš prethodni komentar za transferne cijene i razradu odredbi o internim transferima između organizacionih cjelina univerzalnog poštanskog operatora i izvještavanju o njima, zamolili bi Vas za dodatna jasnija pojašnjenja po tom osnovu, ako je moguće sa nekim konkretnim primjerom (navedena problematika regulisana Članovima 21 do 23 Nacrta pravilnika)

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Kao što je ranije navedeno, interni transferi predstavljaju transfere između organizacionih cjelina koje učestvuju u realizaciji univerzalne poštanske usluge i ostalih organizacionih cjelina Operatora, tako da obim izveštavanja po pitanju internih transfera i transfernih cijena zavisi i od toga na koji način Pošta Crne Gore definiše pojedinačne organizacione cjeline. Stoga, činjenica da Pošta Crne Gore trenutno nije osnivač nijednog privrednog društva i ni na koji način nije povezana sa bilo kojim drugim privrednim društvom, ne isključuje njenu obavezu po pitanju izveštavanja o internim transferima i transfernim cijenama. Važno je prvo podijeliti poslovanje Pošta Crne Gore po segmentima poslovanja i identifikovati odnose pružanja i primanja usluga između segmenata.

- 3) **Komentar Pošte Crne Gore:** Mišljenja smo da u pravilniku ne treba koristiti strani izraz inkrementalni troškovi i prihodi usled nepostojanja obaveze obavljanja UPU (prilog II Nacrta pravilnika) već je pogodnije koristiti naziv uštede troškova kao i gubitke prihoda koji su posledica pretpostavki u alternativnom referentnom scenariju (kako predviđa Član 19 Nacrta pravilnika).

Odgovor: Primjedba je usvojena.

U Pravilniku su izmenjeni izrazi u okviru priloga koji se odnosi na obrazce za izveštavanje, tako da termin inkrementalni neće biti korišćen.

- 4) **Komentar Pošte Crne Gore:** Smatramo da nealocirane opšte troškove navedene u članu 10 Nacrta pravilnika i njihovu alokaciju na bazi opštih alokatora treba na neki način razraditi.

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Članovi 14 – 17 Pravilnika se bave upravo tom tematikom. Mišljenja smo da su u dovoljnoj mjeri razrađeni i da daju jasne smjernice Operatoru na koji način treba da izvrši alokaciju troškova.

- 5) **Komentar Pošte Crne Gore:** U poglavlju V „Faze verifikacije obračuna neto troška“ je navedena odredba „Opis implementacije Pravilnika“ (član 33) gdje je propisano da operator Opis implementacije Pravilnika dostavlja Agenciji do 31. januara tekuće godine na saglasnost. Shodno tome da se predviđeni Opis implementacije Pravilnika sačinjava svake godine, da sadržaj člana 33 i logika upućuju da se on radi uporedo sa obračunom neto troška, po našem mišljenju jasno je da bi ovaj dokument "Opis implementacije Pravilnika" trebalo sačinjavati i predavati zajedno sa obračunom, u suprotnom bi bilo otežano sastavljanje obračuna neto troška jer za bilo koje tehničke izmjene u Opisu implementacije pravilnika (koje je logično očekivati u radu) prvo bi trebalo obavještavati Agenciju i tražiti saglasnost za te izmjene pa tek vršiti obračun.

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

S obzirom na činjenicu da će primena novog Pravilnika podrazumevati i određena usklađivanja internog računovodstvenog sistema Operatora, "Opis implementacije Pravilnika", kao opšti dokument bi trebalo sastavljati upravo tokom perioda prilagođavanja i na taj način u tom dokumentu definisati sve važne elemente obračuna neto troška. Izuzetno je važno da Operator preda „Opis implementacije Pravilnika“ prije obračuna neto troška, kako bi Agencija imala vremena da ovaj dokument provjeri i eventualno naloži izmjene i dopune, ukoliko uoči da su iste značajne i neophodne za pravilno obračunavanje neto troška. Sastavljanje inicijalnog dokumenta može da bude zahtjevno, ali u narednim godinama izveštavanja, tokom primjene novog Pravilnika, ovaj dokument ne bi trebao da trpi velike izmjene.

Na osnovu navedenog smatramo da rok za predaju „Opisa implementacije Pravilnika“ treba da ostane nepromijenjen.

- 6) **Komentar Pošte Crne Gore:** Članom 34 Nacrta pravilnika, između ostalog, kao obavezni regulatorni izvještaj predviđen je model tj. obračun u excel formatu koji je povezan formulama. Da li će određeni predlog excel formata sa formulama biti sastavni dio priloga propisanih regulatornih izvještaja.

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Sastavljanje modela u excel formatu predstavlja obavezu Operatora. Predlog formata neće biti sastavni deo priloga propisanih regulatornih izvještaja.

- 7) **Komentar Pošte Crne Gore:** Članovima 35 i 36 predviđena je verifikacija obračuna neto troška od strane Agencije. Smatramo da navedene odredbe vezano za definisanje načina verifikacije obračuna neto troška nijesu adekvatne, zbog same kompleksnosti predmetne materije, a što se pokazalo i u prethodnoj praksi. Naime, nije jednostavno moguće verifikovati ili ne verifikovati obračun neto troška koji podnese univerzalni poštanski operator, već bi trebalo uvesti drugi pristup koji bi podrazumijevao da se u toku verifikacije i provjere obračuna neto troška od strane Agencije vrši usklađivanje istog tj. da se utvrdi koliko bi isti eventualno trebao da bude manji ili veći, a ne da se jednostavno vrši verifikacija obračuna neto troška, što može podrazumijevati da se zbog bukvalno jednog eura neprecizno obračunatog troška, obračun neverifikuje. Uporedna Hrvatska regulativa po osnovu obračuna neto troška primjenjuje pojam utvrđivanje neto troška od strane Regulatora a ne samo verifikacija;

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Podsjećamo da je članom 100 ovog Zakona propisano sledeće:

" Obračun neto troška univerzalnog poštanskog operatora verifikuje Agencija, po pravilu u roku **od 60 dana, a najkasnije u roku od tri mjeseca**, od dana dostavljanja zahtjeva i obračuna neto troška.

U postupku verifikacije obračuna neto troška univerzalne poštanske usluge, Agencija može zatražiti i dostavljanje drugih podataka od operatora univerzalne poštanske usluge, **kao i dostavljanje dodatnog obrazloženja neto troška.**

U postupku verifikacije obračuna neto troška univerzalne poštanske usluge, Agencija može angažovati nezavisnog revizora.

Obračun neto troška, koji je osnov za naknadu neto troška univerzalne poštanske usluge, utvrđuje se u skladu sa propisima o državnoj pomoći "

Boldovani (naglašeni) dio prethodno navedenog teksta predstavlja razliku u odnosu na ono što je, vezano za verifikaciju obračuna neto troška, bilo propisano prethodno važećim Zakonom o poštanskim uslugama ("Sl.list CG", broj 57/11).

Imajuću u vidu navedeno, jasno je da nije bilo izmjena u značenju pojma verifikacije.

Vrhovni sud je u Presudi broj Uvp. Br. 410/16 od 22.12.2016.godine, kojom je potvrđeno rješenje Agencije o odbijanju zahtjeva za verifikaciju neto troška za 2012. godinu, a koje rješenje je donijeto u skladu sa Zakonom iz 2011. godine, zauzeo sledeći stav :

"Neprihvatljivi su navodi podnietog zahtjeva da sud ili tužena"(misli se na Agenciju)" donese meritornu odluku-izvrši obračun neto troška univerzalne poštanske usluge. Ovo sa razloga šta obračun neto troškova univerzalnog poštanskog operatora sačinjava isti, a Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost taj obračun samo verifikuje ili ne u zavisnosti od zakonitosti sačinjenog obračuna".

Imajući u vidu ove navode Presude, odnosno činjenicu da nije promijenjena definicija i značenje pojma "verifikacija" u novom zakonu, i da je Sud zauzeo stav da verifikacija ne podrazumijeva obavezu Agencije da izvrši obračun neto troška ukoliko sumnja u zakonitost obračuna koji je Pošta Crne Gore dostavila, neprihvatljiv je predlog Pošte Crne Gore da predmetnim pravilnikom postupak verifikacije bude definisan i propisan na drugačiji način od zakona.

8) **Komentar Pošte Crne Gore:** Vremenski rokovi predviđeni članom 37 Nacrta pravilnika su nerealno kratki i treba ih korigovati. Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za verifikaciju obračuna neto troška i dostavljanje regulatornih izvještaja Agenciji, predviđen je do 31.03. tekuće godine za prethodnu godinu. Naime da bi se izvršio obračun neto troška Poštanski univerzalni operator treba prvo da pripremi godišnje finansijske iskaze, čiji je rok za predaju propisan matičnim Zakonom o računovodstvu od 31.03. tekuće za prethodnu godinu, pa zatim da izvrši reviziju godišnjih finansijskih iskaza za koju je, matičnim Zakonom o reviziji, propisan rok za predaju izvještaja o izvršenoj reviziji do 30.06. tekuće za prethodnu godinu, pa tek onda da sa sigurnošću izvrši i podnese obračun neto troška. Što se tiče navedenih rokova, nedvosmisleno je jasno da bi trebali da budu realni u cilju omogućavanja sačinjavanja kvalitetnog obračuna neto troška univerzalnog servisa. U hrvatskoj regulativi je predaja zahtjeva za priznavanje neopravdanog finansijskog opterećenja i obračuna neto troška do 30. juna tekuće za prethodnu godinu. U prilog navedenom ide i odredba člana 5 Nacrta pravilnika koja propisuje „Operator je dužan da pripremi dokaz o usaglašenosti ulaznih podataka u model i regulatornih izvještaja sa revidiranim finansijskim izvještajima za istu godinu“. Složićete se da su za to potrebne procedure, da postoje rokovi propisani matičnim zakonima o računovodstvu i reviziji koje je potrebno uvažavati i više nego jasno da je za sve to potrebno određeno vrijeme;

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Zakon o računovodstvu, u članu 10, navodi 31. mart kao krajnji, a ne početni rok za dostavljanje finansijskih izveštaja. Zakon o reviziji, članom 32, predviđa 30. jun kao krajnji rok za dostavu revidiranih finansijskih izveštaja i konačno, članom 99a Zakona o poštanskim uslugama predviđeno je da Operator do 31. marta preda Agenciji obračun neto troška i zahtjev za verifikaciju neto troška.

Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da su vremenski rokovi predloženi članom 37 Nacrta Pravilnika u skladu sa svim važećim zakonski aktima.

9) **Komentar Pošte Crne Gore:** Primijetili smo da je izvršeno strukturiranje Nacrta pravilnika po poglavljima (rimskim brojevima) što omogućava bolje snalaženje u pravilniku.

Odgovor: Primjedba je usvojena.

Zahvaljujući zajedničkom naporu Agencije Pošte Crne Gore i konsultantskog tima, kao i sugestijama iznijetim tokom prvog kruga javnih konsultacija, sačinjena je struktura Pravilnika koja omogućava lakše i bolje snalaženje.

- 10) **Komentar Pošte Crne Gore:** Ostajemo pri našem mišljenju navedeno u prethodnim komentarima da Obrascе za regulatorno izvještavanje u alternativnom scenariju (Prilog II) treba bolje i potpunije razraditi, dok su Obrascи za regulatorno izvještavanje (Prilog I) bespotrebno komplikujuće razrađeni naročito po stopama mase pošiljki;

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Obrascи za regulatorno izvještavanje će u alternativnom scenariju biti detaljnije objašnjeni, tako da Pošta CG može jasno da razumije na koji način je potrebno popuniti svaki od obrazaca i na koji način su obrascи povezani. Obrascи za regulatorno izvještavanje moraju ostati razrađeni po stopama mase pošiljki u skladu sa Nomenklaturom o poštanskim uslugama.

- 11) **Komentar Pošte Crne Gore:** Smatramo da nivo detaljnosti ABC metodologije treba da bude prilagođen poslovanju poštanskog tržišta Crne Gore. Zakonom o poštanskim uslugama Crne Gore omogućeno je da više poštanskih operatora obavlja univerzalnu uslugu tako da nivo detaljnosti ABC metodologije treba da bude prilagođen svakom potencijalnom pružaocu univerzalne poštanske usluge. Budući Pravilnik ne treba da zahtjeva nivo detaljnosti (obrazac 5 strana 33 i obrazac 6 strana 38) koji su predviđeni ovim Nacrtom. U njima je sadržana nomenklatura Pošte CG bez obzira što univerzalnu uslugu mogu obavljati i svi ostali registrovani operatori koji nemaju ni približno istu nomenklaturu. Tačno je da je Ministarstvo usvojilo nomenklaturu ali ona predstavlja formu ponude poštanskog operatora što znači da se može desiti da Ministarstvo usvoji drugu komplikovaniju ili jednostavniju nomenklaturu tako da smatramo da treba usvojiti našu primjedbu.

Odgovor: Primjedba nije usvojena.

Nacrt Pravilnika je sastavljen u skladu sa važećom zakonskom regulativom, a nivo detaljnosti usklađen sa važećom nomenklaturom, tako da bi drugi potencijalni pružaoci univerzalnih poštanskih usluga prilikom regulatornog izvještavanja morali da se prilagode zahtjevima ovog Pravilnika. Smatramo da nivo detaljnosti predložen ovim Pravilnikom ne bi trebao da predstavlja problem Pošti Crne Gore, sobzirom na činjenicu da je važeća nomenklatura usklađena sa njihovom ponudom poštanskih usluga.